

[ליאונרדו דה וינצ'י](#) (Leonardo da Vinci, 1452 - 1519) שנחשב לאחד הציירים הגדולים בכל הזמנים, והוא ללא ספק סמלו של "הרנסנס בשיאו". איש אשכולות, מדען, מתמטיקאי, מהנדס, ממציא, צייר, פסל, אדריכל ומוזיקאי מצטיין. [דה וינצ'י](#) התנסה בכל מגוון הנושאים הציוריים: ציורי דיוקן, ציורים דתיים, אלפי רישומים של תופעות הטבע, הגוף האנושי ואנטומיה, כמו גם ההבעה וארשת הפנים של האדם. בכולם ניכרת החתירה לאיזון מורכב ומושלם.

כנער למד בסדנה של [אנדריאה דל ורוקיו](#) (Andrea del Verrocchio, 1435 – 1488) בפירנצה. ב-1483 עזב למילאנו, שם עבד כחמש-עשרה שנים בעבור משפחת ספורצה. כמו כן עבד כמהנדס, התחיל בניסיונות בשטח האווירונאוטיקה, גופים תת-ימיים, מתמטיקה וגיאומטריה, מוזיקה, תכנון ערים ועוד.

בציור המוקדם "[המדונה של הסלעים](#)" מ-1485 תיאר ליאונרדו מקום טהור שהוא בעצם שום מקום, קסום ושמיימי, ובו ארבע דמויות (המתוארות ללא הילות): מריה, ישו, יוחנן המטביל ומלאך. הנוף יוצר מעין הילה או חופה מעליהן. מאחוריהן מתפתל נהר, והנוף מעורפל בספומטו עדין. כפות הידיים זו מעל זו מצביעות על השילוש הקדוש, והצמחייה מסביבו של ישו משמשת כהד למסע הייסורים שלו. הקומפוזיציה הפירמידלית, הקשר בין הדמויות והתנוחות מקבלים יחד עוצמה באור שמרכך את קווי המיתאר מבלי להחליש את עיצוב הדמויות.

[דה וינצ'י](#) הירבה לעסוק בחקר הראש, הפנים והגולגולת; הוא סרטט גולגולות בחתכי רוחב, חזית ובמבטים מזוויות שונות, הראה את כלי הדם ואת עצבי הראש. במחקריו האנטומיים עסק גם ברישומים של מידות הגוף ובחישובי היחסים המתמטיים בין אבריו השונים, כפי שמודגם ברישום הידוע [האדם הוויטרובי](#) (1490 לערך).

בכנסיית "[סנטה מריה דלה גרציה](#)" (Santa Maria delle Grazie) שבמילאנו צייר [דה וינצ'י](#) את אחת מיצירותיו הידועות ביותר - "[הסעודה האחרונה](#)". ביצירה זו הוא יישם את כל הכללים שנוסחו במאה ה-15 בכל הנוגע לציור: אחדות המקום והזמן, תפיסת החלל והפרספקטיבה המדעית, וההבעה האנושית על כל גווניה. במהלך העבודה ערך ניסויים בטכניקת הפרסקו, שלא התאימה לאקלים הקר ששרר במקום (להרחבה...)

בשנת 1516 עבר [דה וינצ'י](#) לפריז, לאחר שנענה להזמנתו של פרנסואה הראשון מלך צרפת לעבוד בחצרו. הוא קיבל בית באמבואז, שם חי, עבד וערך ניסויים מדעיים עד למותו ב-1519.

יצירתו הידועה ביותר היא ה"מונה ליזה" (1503 – 1506). היצירה היא ככל הנראה דיוקנה של ליזה די נולדו גראנדיני, אשתו של מזמין היצירה, סוחר הבדים פרנצ'סקו די זאנובי דל ג'קונדו מפירנצה, אך משום מה לא נמסרה לידי מעולם. [דה וינצ'י](#) לקח את היצירה עמו לצרפת והוריש אותה לתלמידו. עשרות המאמרים והמחקרים שנכתבו על ה"מונה ליזה" אינם מעיבים על הקסם השורה על הצופה המתבונן בה. הדמות יושבת רגועה, כשידיה מונחות זו על זו בהצלבה, על פניה נסוך חיוך קל ומסוים ועיניה חודרות מבעד לחלון הציור. מאחוריה נוף דמיוני שרוי בספומטו מעושן ומצויר בפרספקטיבה אווירית. תווי פניה מעוגלים ומטושטשים מעט באזור העיניים, ובעיקר מסביב לפה.

ביצירה זו יישם ליאונרדו כמה חידושים בתחום הציור: ציור הדיוקן שאינו מתאר רק את הפיזיונומיה החיצונית אלא פונה לנבכי נפשה של הדמות וחודר אליהם פנימה. גם מחקריו בתחום האופטיקה והאור מיושמים ביצירה, בתאורה שבאה מהצד ומאירה את הדמות במעברים עדינים של אור/צל, אבל משאירה גם אזורים מוצללים חשוכים, המוסיפים אף הם לאווירה המסתורית.

את חייו ויצירתו של [דה וינצ'י](#) אופפת הילת מסתורין. הוא נודע בכך שכתב בכתב ראי כדי להצפין את כתביו ויומניו, שעל-פי [ואזרי](#), כלל לא היו ידועים לבני דורו, וגילויים לבני דורנו מבהיר עד כמה גדולה הייתה גאונותו.